

พฤติกรรมกรรมการใช้โซเชียลมีเดียต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดร้อยเอ็ด

Social Media Usage Behavior Aimed at Improving the Quality of Life of the Elderly in Roi Et Province

สุธัญญา กฤตาคม¹
Sutanya Krittakom¹

Received: 20 November 2022

Revised: 15 February 2023

Accepted: 23 February 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุที่มีความสัมพันธ์และมีความแตกต่างกันต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาจากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองร้อยเอ็ดที่ใช้โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ตหรือคอมพิวเตอร์ จำนวน 314 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถามมีค่าความตรงของเนื้อหา 0.79 - 0.85 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค 0.93 โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา หาความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Chi square และหาความแตกต่างด้วยสถิติ ANOVA ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียแต่ละวันของผู้สูงอายุ ช่วงเวลาในการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุ และวัตถุประสงค์ของการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การใช้โซเชียลมีเดียในแต่ละวัน ช่วงเวลาในการใช้โซเชียลมีเดีย ระยะเวลาของการใช้โซเชียลมีเดียและวัตถุประสงค์ของการใช้โซเชียลมีเดียแตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การใช้โซเชียลมีเดียในแต่ละวัน ช่วงเวลาในการใช้โซเชียลมีเดีย และวัตถุประสงค์ของการใช้โซเชียลมีเดียแตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ

¹ อาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, Email: sutanya@reru.ac.th

¹ Lecturer, Faculty of Arts and Sciences Roi Et Rajabhat University, Email: sutanya@reru.ac.th

Abstract

This study was quantitative research, investigating the relationship and the difference of social media usage behavior for improving the quality-of-life of the elderly in Roi Et Province. The study was conducted on elderly people who were living in Roi Et city zone and who were users of smart phones, tablets or computers; 314 people were randomly selected in purposive random sampling. The research tool used a questionnaire with a content validity of 0.79 - 0.85 and a coefficient of alpha Cronbach 0.93. for the part of the sample that replied. The general data were analyzed by descriptive statistics. Relationships were determined by the Chi square statistic and the difference was determined using the one way ANOVA (F-test) statistic. It was found that the behavior of the elderly used social media daily, the duration of the elderly using social media and the purpose of the elderly using social media. There was a relationship with overall improving quality-of-life of the elderly at the statistical significance level of 0.05. The daily usage social media, the period of usage of social media, the duration of usage social media and the different on purposes of usage social media affected an overall improvement of quality-of-life at the statistical significance level of 0.05. For usage of social media, the period of and the different on purpose of usage affected the difference of improving quality-of-life in 4 aspects and was statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Social media usage behavior, improving quality of life, elderly people

บทนำ

สถานการณ์ของผู้สูงอายุของประเทศไทยในปัจจุบันทั้งจำนวนและสัดส่วนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้รัฐบาลได้จัดทำแนวนโยบายการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถเกิดทักษะ ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานได้ตามที่ปรารถนาพึงพอใจในชีวิตทั้งในด้านจิตใจ ร่างกาย สังคม เศรษฐกิจ อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงในชีวิต ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม (สุพิตราสภาพ, 2540; บังอร ธรรมศิริ, 2549; เปรมศักดิ์ อาษากิจ, 2556) ซึ่งเรียกว่ามีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งกรมสุขภาพจิต (2545) ได้กำหนดตัวชี้วัดชีวิตการมีคุณภาพชีวิตที่ดีว่า ประกอบด้วย 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านความสัมพันธ์ทาง

สังคม และ 4) ด้านทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งการพัฒนาให้ผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการความรู้ด้วยเทคนิคการสื่อสารสาธารณะและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารทางสังคม

การสื่อสารสาธารณะและเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมเรียกว่า โซเชียลมีเดีย (social media) เป็นการใช้เทคโนโลยีผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีด้วยกันหลากหลายช่องทาง เป็นวิธีการสื่อสารที่สามารถ แชร รูปภาพ วิดีโอ เนื้อหา บทความ การแสดงความคิดเห็นรวมถึงการได้พบหรือรู้จักผู้คน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราว มีประสบการณ์ ซึ่ง ภิเชก ชัยนิรันดร์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า โซเชียลมีเดียช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม

โดยเป็นการสื่อสารแบบที่สามารถมีผู้เข้าร่วมได้
หลายๆ คน (many-to-many) ทั้งนี้ได้มีหน่วยงาน
ต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมองเห็นถึงความ
สำคัญและความจำเป็นต่อการสนับสนุนพัฒนา
กลุ่มผู้สูงอายุให้มีศักยภาพในการเข้าถึงแหล่ง
สารสนเทศและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ที่จำเป็นได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
ซึ่งการสื่อสารด้วยโซเชียลมีเดีย มีหลากหลาย
รูปแบบ อาทิเช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ
(Youtube) ทวิตเตอร์ (Twitter) อินสตาแกรม
(Instagram) ไลน์ (Line) เป็นต้น ที่ผ่านการเผยแพร่
ภาพ เสียง เนื้อหา หรือภาพเคลื่อนไหว เชื่อมโยง
ความสัมพันธ์ให้เกิดเป็นสังคม (Holloman, 2013;
White, 2012; ระวี แก้วสุกใส และชัยรัตน์ จุสปาโล,
2556; กานดา รุณนะพงศา, 2557)

ทั้งนี้การใช้โซเชียลมีเดียในการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุนั้น สามารถพัฒนา
คุณภาพชีวิตได้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการ
ใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุคนนั้นๆ อาทิเช่น
ระยะเวลาในการใช้โซเชียลมีเดียต่อวัน ช่วงเวลาที่
ใช้โซเชียลมีเดีย ระยะเวลาที่เริ่มใช้โซเชียลมีเดีย
วัตถุประสงค์การใช้โซเชียลมีเดีย และ ผู้ที่ให้คำ
แนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเชียลมี
เดีย (กันตพล บรรทัดทอง, 2557) ดังนั้นผู้วิจัย
จึงสนใจศึกษาพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของ
ผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพ
ของผู้สูงอายุหรือไม่และพฤติกรรมการใช้โซเชียล
มีเดียที่แตกต่างกันช่วยให้การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษากลุ่ม
ผู้สูงอายุในเขตเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจากเป็น
จังหวัดที่จำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดในเขตสุขภาพ
7 อีกทั้งกลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเมืองมีการใช้
โซเชียลมีเดียมากกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตพื้นที่
ชนบท เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าถึง

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ดีกว่าเขตชนบท
(จิตินันท์ ผิวนิล, 2559)

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการศึกษา
เกี่ยวกับ

1) แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ความ
ต้องการของผู้สูงอายุต้องการการสนับสนุนและ
ความเข้าใจในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการ
อยู่ร่วมกันทางสังคมแบบเข้าใจ ด้านความมั่นคง
ในชีวิต ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี ความเป็นอยู่
อย่างปกติสุข ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เหมาะสม
ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานได้ตามที่
ปรารถนาพึงพอใจในชีวิตทั้งในด้านจิตใจ ร่างกาย
สังคม เศรษฐกิจ อารมณ์ สิ่งแวดล้อม

2) แนวคิดการใช้โซเชียลมีเดีย (social
media) ที่เป็นการสื่อสารผ่านเครือข่าย
อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่มี
ด้วยกันหลากหลายช่องทาง ลักษณะของโซเชียล
มีเดีย ที่ทำหน้าที่การสื่อสารโดยการเผยแพร่
ภาพ เสียง เนื้อหา หรือภาพเคลื่อนไหว เชื่อมโยง
ความสัมพันธ์ให้เกิดเป็นสังคม โดยเป็นทั้งผู้ผลิต
เนื้อหาและผู้รับเนื้อหา นำเสนอผลงานตัวตน
ผ่านอินเทอร์เน็ตให้ผู้อื่นรับรู้

3) แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการ
สื่อสาร ที่เป็นพฤติกรรมที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่
แสดงออกมาในอากัปกิริยาต่างๆ และพฤติกรรมการ
ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่หมายถึงการกระ
ทำเพื่อสนองตอบความต้องการและการสร้าง
ประสบการณ์มีปฏิสัมพันธ์กันผ่านเว็บไซต์หรือ
แอปพลิเคชันต่างๆ เช่น Facebook, Line,
Instagram, Youtube และ Twitter

4) แนวคิดคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูง
อายุ การที่บุคคลมีวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ที่มี
ความสุข สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่าง

เพียงพอและเหมาะสม ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของตนเองได้ตามที่ปรารถนา ฟังพอใจในชีวิตทั้งในด้านจิตใจ ร่างกาย สังคม เศรษฐกิจ อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งกรมสุขภาพจิต (2545) ได้กำหนดตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย

(1) ด้านร่างกาย (physical domain) คือ การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

(2) ด้านจิตใจ (psychological domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง ความเชื่อที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต

(3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationships) คือ ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รวมถึงเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

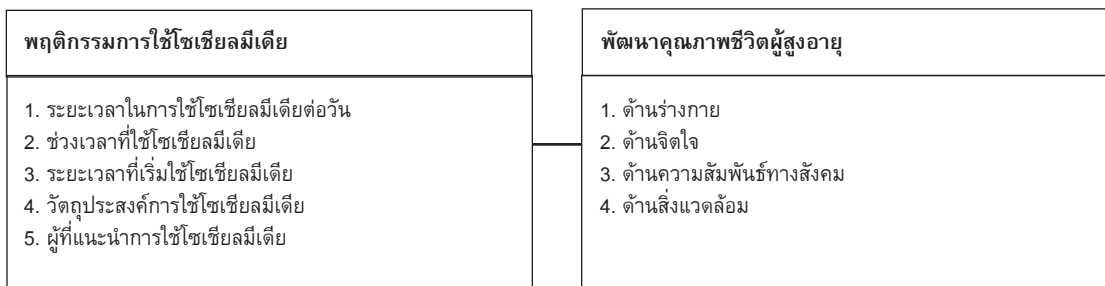
(4) ด้านสิ่งแวดล้อม (environment) คือ สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การคมนาคมสะดวก แหล่งประโยชน์ต่างๆ

กรอบแนวความคิดในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ตัวแปรอิสระและตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) คือ พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย มี 5 ตัวแปร ได้แก่ ระยะเวลาในการใช้โซเชียลมีเดียต่อวัน ช่วงเวลาที่โซเชียลมีเดีย ระยะเวลาที่เริ่มใช้โซเชียลมีเดีย วัตถุประสงค์การใช้โซเชียลมีเดีย และ ผู้ที่แนะนำโซเชียลมีเดีย (เอมิกา เหมมินทร์, 2556; กันตพล บรรทัดทอง, 2557; กายกาญจน์ เสนแก้ว, 2560; ประวิตร จันอับ, 2561)

2. ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามแบบประเมินของขององค์การอนามัยโลก [ชุดย่อ ฉบับภาษาไทย] WHOQOL - BREF - THAI (กรมสุขภาพจิต, 2545) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างของพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดร้อยเอ็ด

2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานของการวิจัย

1. พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

2. พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative method) ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากร คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่พักอาศัยอยู่เขตพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4,390 คน (เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 2562) เป็นผู้สูงอายุที่ใช้โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ตหรือคอมพิวเตอร์ และเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลการใช้โซเชียลมีเดียและยินยอมในการให้สัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่าง การคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power Version 3.1.9.4 โดยกำหนดเป็นแบบ 2 ทิศทาง (2 Tails) ค่า Effect Size จากค่า r ในงานวิจัยที่ผ่านมา มีค่าเท่ากับ 0.2 ค่า $\alpha = .05$, ค่า Power ($1 - \beta$ error prob) = 95% (.95) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 314 คน

สุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกจากผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการใช้โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ตหรือคอมพิวเตอร์ สะดวกและยินดีให้ข้อมูล

พื้นที่การวิจัย เขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นเขตชุมชนที่หลากหลายขนาดมีความหลากหลายทั้งด้านเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคม จำนวน 20 ชุมชน และแบ่งเป็น 3 เขต ไว้ ดังนี้ (เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 2562)

เขตที่ 1 ชุมชนวัดป่าเรไร ชุมชนวัดคุ้ม ชุมชนท่านคร ชุมชนวัดเหนือ ชุมชนวัดบึง ชุมชนวัดศิริมงคล

เขตที่ 2 ชุมชนรอบเมือง ชุมชนพระอารามหลวง ชุมชนวัดเวฬุวัน ชุมชนศรีอุดม ชุมชนบ้านหนองหญ้าม้า ชุมชนทุ่งเจริญ ชุมชนพิพิธภัณฑ์ ชุมชนมังคังพัฒนา

เขตที่ 3 ชุมชนตลาดหนองแคน ชุมชน บขส. ชุมชนจันทร์เกษม ชุมชนโรงพยาบาล ชุมชนราษฎร์อุทิศ ชุมชนโรงเรียนเมือง

เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่ผ่านมา โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์เป็น 4 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 8 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพก่อนอายุ 60 ปี อาชีพปัจจุบัน รายได้ปัจจุบัน (เฉลี่ยต่อเดือน) และ แหล่งที่มาของรายได้

ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย ที่ได้พัฒนามาจากงานวิจัยที่ผ่านมา มี 5 ตัวแปร ได้แก่ ระยะเวลาในการใช้โซเชียลมีเดียต่อวัน ช่วงเวลาที่ใช้โซเชียลมีเดีย ระยะเวลาที่เริ่มใช้โซเชียลมีเดีย วัตถุประสงค์การใช้โซเชียลมีเดีย และผู้ที่แนะนำให้ใช้โซเชียลมีเดีย

ตอนที่ 3 ข้อมูลการใช้โซเชียลมีเดีย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พัฒนาจากแบบประเมินคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก WHOQOL - BREF-THAI มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นเป็นข้อคำถามแบบ Rating Scale 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบเครื่องมือ ด้วยการหาความเที่ยงตรง (validity) โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC = 0.79 - 0.85 และความเชื่อมั่น (reliability) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค = 0.93

เก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม (questionnaire) ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลตัวแปรเดียว ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) การหาความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Chi square และการหาความแตกต่าง ด้วยสถิติ ANOVA

ข้อพิจารณาสำหรับคุณธรรมและจริยธรรมในการวิจัย คำขอวิจัย (research proposal) ได้รับการรับรองเลขที่ 001/2564 ลงวันที่ 14 มกราคม พ.ศ.2564 จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.7 มีอายุระหว่าง 60 - 78 ปี อายุเฉลี่ย 67.73 ปี ($\bar{X}$ = 67.73, S.D. = 3.849) มีสถานสมรสคู่มาก

ที่สุด ร้อยละ 79.6 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลายมากที่สุด ร้อยละ 31.2 ก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 27.7 ปัจจุบันทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน/พ่อบ้านมากที่สุด ร้อยละ 43.3 มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 48.7 แหล่งรายได้หลัก คือ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ร้อยละ 73.2 มีเงินออมเพียงร้อยละ 18.2 แสดงว่าผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีรายได้สูงแต่มีเงินออมเพียงส่วนน้อย ส่วนใหญ่มีเพียงพอใช้จ่ายในครัวเรือน

2. พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุ (รายละเอียดตามตารางที่ 1)

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย โดยมีการใช้โซเชียลมีเดียมากกว่า 2 ชั่วโมงในแต่ละวัน ร้อยละ 68.2 ช่วงเวลาที่มีการใช้โซเชียลมีเดียมากที่สุด คือ ช่วงเช้า เวลา 05.00 - 11.00 น. ร้อยละ 55.4 ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีการใช้โซเชียลมีเดียมานานมากกว่า 2 ปี ร้อยละ 89.8 โดยใช้โซเชียลมีเดียในการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและญาติมากที่สุด ร้อยละ 51.0 และเมื่อเกิดปัญหาในการใช้โซเชียลมีเดียจะขอคำแนะนำและความช่วยเหลือจากครอบครัวและญาติมากที่สุด ร้อยละ 87.9 รายละเอียดพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุ (n = 314)

ลำดับ	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1)	ระยะเวลาในการใช้โซเชียลมีเดียในแต่ละวัน		
	- น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	3	1.0
	- 1-2 ชั่วโมง	97	30.9
	- มากกว่า 2 ชั่วโมง	214	68.2

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุ (n = 314) (ต่อ)

ลำดับ	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2)	ช่วงเวลาในการใช้โซเชียล		
	- ช่วงเช้า เวลา 05.00 - 11.00 น.	174	55.4
	- ช่วงกลางวัน เวลา 11.00 - 16.00 น.	59	18.8
	- ช่วงเย็น เวลา 16.00 - 19.00 น.	41	13.1
	- ช่วงกลางคืน เวลา 19.00 - 24.00 น.	35	11.1
	- ช่วงหลังเที่ยงคืน เวลา 00.00 - 05.00 น.	5	1.6
3)	ระยะเวลาของการใช้โซเชียลมีเดีย		
	- น้อยกว่า 1 ปี	4	1.3
	- 1 - 2 ปี	28	8.9
	- มากกว่า 2 ปี	282	89.8
4)	วัตถุประสงค์ของการใช้โซเชียลมีเดีย		
	- คุยกับเพื่อนปัจจุบันและเพื่อนเก่า	132	42.0
	- ใช้ในการติดตามข้อมูลข่าวสาร	19	6.1
	- ใช้เพื่อหาเพื่อนใหม่	3	1.0
	- ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและญาติ	160	51.0
5)	ผู้ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเชียลมีเดีย		
	- เพื่อน	15	4.8
	- ครอบครัวและญาติ	276	87.9
	- บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ (ร้านขายโทรศัพท์)	23	7.3

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุกับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (รายละเอียดตามตารางที่ 2)

3.1 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียในแต่ละวันของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และ ด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 26.911, 28.495$ และ 13.763 ตามลำดับ)

3.2 ช่วงเวลาในการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ระยะเวลาของการใช้โซเชียลมีเดียมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 28.153, 24.168$ และ 14.798 ตามลำดับ)

3.4 วัตถุประสงค์ของการใช้โซเชียลมีเดียมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ ด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 56.633, 14.597, 52.883$ และ 27.283 ตามลำดับ)

3.5 ผู้ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเชียลมีเดียไม่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียในแต่ละวันของผู้สูงอายุที่มีต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (n = 314)

ตัวแปร	ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุกับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (X ²)			
	ด้านร่างกาย	ด้านจิตใจ	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม
1) การใช้โซเชียลมีเดียในแต่ละวัน - น้อยกว่า 1 ชั่วโมง - 1-2 ชั่วโมง - มากกว่า 2 ชั่วโมง	26.911***	28.495***	9.094	13.763**
ระดับความสัมพันธ์ (contingency coefficient: CC)	0.281	0.288	-	0.205
2) ช่วงเวลาในการใช้โซเชียลมีเดีย - ช่วงเช้า เวลา 05.00 - 11.00 น. และช่วงกลางวัน เวลา 11.00 - 16.00 น. - ช่วงเย็น เวลา 16.00 - 19.00 น. และช่วงกลางคืน เวลา 19.00 - 24.00 น. - ช่วงหลังเที่ยงคืน เวลา 00.00 - 05.00 น.	0.747	0.259	0.466	0.429
ระดับความสัมพันธ์ (contingency coefficient: CC)	-	-	-	-
3) ระยะเวลาของการใช้โซเชียลมีเดีย - น้อยกว่า 1 ปี - 1 - 2 ปี - มากกว่า 2 ปี	28.153***	24.618**	0.997	14.798**
ระดับความสัมพันธ์ (contingency coefficient: CC)	0.287	0.270	-	0.212
4) วัตถุประสงค์ของการใช้โซเชียลมีเดีย - คุยกับเพื่อนปัจจุบันและเพื่อนเก่าหาเพื่อนใหม่ - ใช้ติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและญาติ - ใช้ในการติดตามข้อมูลข่าวสารอื่นๆ	56.633***	14.597***	52.883***	27.283***
ระดับความสัมพันธ์ (contingency coefficient: CC)	0.382	0.211	0.380	0.285
5) ผู้ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเชียลมีเดีย - เพื่อน - ครอบครัวและญาติ - บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ และอื่นๆ	7.079	1.108	1.587	7.838
ระดับความสัมพันธ์ (contingency coefficient: CC)	-	-	-	-

*p< 0.05, **p< 0.01, ***p< 0.001

4. ความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ความแตกต่างของตัวแปรด้านพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุที่มีผลต่อการ

พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวม (คะแนนคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย+ด้านจิตใจ+ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม+ด้านสิ่งแวดล้อม) พบว่า การใช้โซเชียลมีเดียในแต่ละวัน ช่วงเวลาในการใช้โซเชียลมีเดีย ระยะเวลาของการใช้โซเชียลมีเดีย

และวัตถุประสงค์ของใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($F = 25.833, 7.019, 13.335$ และ 29.735 ตามลำดับ) ส่วนพฤติกรรมในการขอ

คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเชียลมีเดีย ไม่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 1.398$) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยรวม ($n = 314$)

พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย	$\bar{x}$	SD	df	F	p-value
1) การใช้โซเชียลมีเดียในแต่ละวัน			2	25.833	.000***
- น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	65.67	20.984			
- 1-2 ชั่วโมง	65.87	9.825			
- มากกว่า 2 ชั่วโมง	74.18	8.774			
2) ช่วงเวลาในการใช้โซเชียลมีเดีย			4	7.019	.000***
- ช่วงเช้า เวลา 05.00 - 11.00 น.	69.61	10.075			
- ช่วงกลางวัน เวลา 11.00 - 16.00 น.	75.56	10.896			
- ช่วงเย็น เวลา 16.00 - 19.00 น.	69.71	6.497			
- ช่วงกลางคืน เวลา 19.00 - 24.00 น.	75.14	8.496			
- ช่วงหลังเที่ยงคืน เวลา 00.00 - 05.00 น.	80.60	4.219			
3) ระยะเวลาของการใช้โซเชียลมีเดีย			2	13.335	.000***
- น้อยกว่า 1 ปี	67.00	17.321			
- 1 - 2 ปี	62.79	13.379			
- มากกว่า 2 ปี	72.46	9.059			
4) วัตถุประสงค์ของใช้โซเชียลมีเดีย			3	29.735	.000***
- คุยกับเพื่อนปัจจุบันและเพื่อนเก่า	76.23	7.207			
- ใช้ในการติดตามข้อมูลข่าวสาร/อื่นๆ	77.68	6.438			
- ใช้เพื่อหาเพื่อนใหม่	70.00	6.245			
- ใช้ติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและญาติ	66.96	10.233			
5) ผู้ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเชียลมีเดีย			2	1.398	.249
- เพื่อน	75.53	6.653			
- ครอบครัวและญาติ	71.42	10.281			
- บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ และอื่นๆ	70.30	7.678			

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุ ดังนี้ (รายละเอียดดังตารางที่ 4)

1. ระยะเวลาในการใช้โซเชียลมีเดียต่อวัน มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้าน

ร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ช่วงเวลาที่ใช้โซเซียลมีเดีย มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ระยะเวลาที่เริ่มใช้โซเซียลมีเดีย มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนของคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์

ทางสังคมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. วัตถุประสงค์การใช้โซเซียลมีเดีย มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ผู้ที่แนะนำการใช้โซเซียลมีเดีย มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านสังคมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนของคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้โซเซียลมีเดียของผู้สูงอายุที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ รายด้าน (n = 314)

พฤติกรรมการใช้โซเซียลมีเดีย	ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (F)			
	ด้านร่างกาย	ด้านจิตใจ	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม
1) การใช้โซเซียลมีเดียในแต่ละวัน	25.833***	29.556***	6.321**	19.004***
2) ช่วงเวลาในการใช้โซเซียลมีเดีย	3.097*	10.284***	9.231***	6.061***
3) ระยะเวลาของการใช้โซเซียลมีเดีย	14.561***	11.041***	3.001	10.271***
4) วัตถุประสงค์ของโซเซียลมีเดีย	25.361***	3.239*	51.198***	8.096***
5) ผู้ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเซียลมีเดีย	0.692	0.155	3.318*	2.388

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การใช้โซเซียลมีเดียกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นว่า พฤติกรรมการใช้โซเซียลมีเดียด้านวัตถุประสงค์

ของการใช้โซเซียลมีเดียมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกทุกด้าน และเป็นพฤติกรรม การใช้โซเซียลมีเดียพฤติกรรมเดียวที่มีความ

สัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม แสดงให้เห็นว่าการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุมีวัตถุประสงค์ที่จำเป็นต่อคุณภาพชีวิต เช่น การค้นหาข้อมูลที่เป็นต่อการดูแลสุขภาพที่สามารถสืบค้นได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งการติดต่อสื่อสารกับลูกหลาน เพื่อน หรือแสวงหาความบันเทิง ผู้สูงอายุสามารถใช้โซเชียลมีเดียตอบสนองความต้องการด้านข้อมูลและความบันเทิงได้

ส่วนพฤติกรรมกรรมการใช้โซเชียลมีเดียด้านช่วงเวลาในการใช้โซเชียลมีเดียและผู้ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเชียลมีเดียไม่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าช่วงเวลาในการใช้โซเชียลมีเดียและผู้ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเชียลมีเดีย ไม่ได้ช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยผู้สูงอายุสามารถใช้โซเชียลมีเดียเวลาใดก็สามารถสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้ รวมทั้งผู้ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเชียลมีเดียก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการข้อมูลต่างๆ หรือส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุ

ในส่วนของพฤติกรรมกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุด้านเวลาในการใช้โซเชียลมีเดียในแต่ละวันและระยะของการเริ่มใช้โซเชียลมีเดียมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมทั้ง 2 ด้านนี้ไม่ได้ช่วยส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตไม่ว่าเวลาจะใช้โซเชียลมีเดียในแต่ละวันและระยะเวลาเริ่มใช้สื่อก็ทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งในระดับครอบครัว เพื่อนหรือด้านอื่นๆ

2. ความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการใช้โซเชียลมีเดียต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นว่าพฤติกรรมกรรมการใช้โซเชียลมีเดียในแต่ละวัน ช่วงเวลาในการใช้โซเชียลมีเดีย และ วัตถุประสงค์ของการใช้โซเชียลมีเดีย ที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ กันตพล บรรทัดทอง (2557) ที่พบว่าพฤติกรรมกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ซึ่งความพึงพอใจดังกล่าวมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ทำให้มีความรู้สึกมั่นใจในตัวเอง, เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง, มีการระลึกเรื่องราวในอดีตที่ผ่านมา, ลดความซึมเศร้า และความเหงา และมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความเชื่อด้านสุขภาพได้ด้วย

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมของการใช้โซเชียลมีเดียที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตรายด้านจะพบว่า ระยะเวลาของการใช้โซเชียลมีเดีย ที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุแตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และ ด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน แต่ผู้ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันมีผลทำให้ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นว่าพฤติกรรมทั้งสองด้านนี้มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีความแตกต่างกันแบบตรงกันข้าม บ่งบอกว่าความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เคยใช้โซเชียลมีเดียแต่ขึ้นอยู่กับผู้ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้

โซเซียลมีเดีย เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคม ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุได้เริ่มใช้โซเซียลมีเดียมานานกับคนที่เพิ่งเริ่มใช้โซเซียลมีเดียสามารถมีความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การติดต่อสื่อสารกับเพื่อน การค้นหาเพื่อนใหม่ก็สามารถเกิดขึ้นได้ใกล้เคียง แต่การผู้สูงอายุมีผู้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเซียลมีเดียเป็นการที่ทำให้ผู้สูงอายุได้มีความสัมพันธ์หรือเกิดปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ ดังนั้นปัจจัยดังกล่าวจึงทำให้ผู้สูงอายุเกิดความสัมพันธ์ทางสังคมที่แตกต่างกันได้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าวัตถุประสงค์ของใช้โซเซียลมีเดียมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ ด้านสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการใช้โซเซียลมีเดียในแต่ละวันของผู้สูงอายุและระยะเวลาของการใช้โซเซียลมีเดียมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และ ด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ช่วงเวลาในการใช้โซเซียลมีเดียและผู้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเซียลมีเดียไม่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และพฤติกรรมที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน คือ การใช้โซเซียลมีเดียในแต่ละวัน ช่วงเวลาในการใช้โซเซียลมีเดีย ระยะเวลาของการใช้โซเซียลมีเดีย

วัตถุประสงค์ของใช้โซเซียลมีเดีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ผู้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเซียลมีเดียไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาการพัฒนาคุณภาพชีวิตรายด้านจะพบว่าการใช้โซเซียลมีเดียในแต่ละวัน ช่วงเวลาในการใช้

โซเซียลมีเดีย และวัตถุประสงค์ของใช้โซเซียลมีเดีย แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระยะเวลาของการใช้โซเซียลมีเดียที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตรงข้ามกับผู้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเซียลมีเดียแตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ มีรายได้ที่สามารถซื้อสมาร์ทโฟน แท็บเล็ตหรือ คอมพิวเตอร์ และสามารถจ่ายค่าอินเทอร์เน็ตได้ มีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตได้ เป็นกลุ่มผู้สูงอายุตอนต้นและอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเมืองที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต

2. ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการใช้โซเซียลมีเดีย ประกอบด้วย เวลาการใช้โซเซียลมีเดียแต่ละวัน ช่วงเวลาในการใช้โซเซียลมีเดีย วัตถุประสงค์การใช้โซเซียลมีเดียที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่พฤติกรรมใช้โซเซียลมีเดีย ด้านระยะเวลาของการเริ่มใช้โซเซียลมีเดียและผู้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการใช้โซเซียลมีเดียของผู้สูงอายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และพฤติกรรมในการใช้โซเซียลมีเดียของผู้สูงอายุที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุแตกต่างกัน

3. จากผลการวิจัยจะเห็นว่าโซเซียลมีเดียเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้งด้านสุขภาพ

กาย สุขภาพจิต ความสัมพันธ์ทางสังคมและด้าน
สิ่งแวดล้อม

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้ทุนภาควิชา
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ในการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยขอบพระคุณ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
ที่ช่วยในการติดตามและค้นหากลุ่มตัวอย่าง
เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่ช่วยในค้นหา
ข้อมูลของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล
เมืองร้อยเอ็ด

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2545). เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย. <https://dmh.go.th/test/whoqol/>
- กันตพล บันทัดทอง. (2557). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจของกลุ่มคน
ผู้สูงอายุ [วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ.
- กานดา รุณนะพงศา. (2557). ความหมายโซเชียลมีเดีย. <https://www.gotoknow.org/posts/567331%5B2>
- กายกาญจน์ เสนแก้ว. (2560). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ Gen-X ในกรุงเทพมหานคร
[การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ.
- จิตินันท์ ผิวนิล. (2559). การเข้าถึงบริการโทรคมนาคมและการสื่อสารออนไลน์ของผู้สูงอายุไทย.
วารสาร กสทช.ประจำปี 2559, 1(1), 411-414.
- เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด. (2562). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาย.ศ.2558 - 2562. <https://roietmunicipal.go.th/roiet/category/>
- บังอร ธรรมศิริ. (2549). ครอบครัวกับการดูแลผู้สูงอายุ. วารสารการเวกฉบับนิทรรศการวันเจ้าฟ้า.
- ประวิตร จันอับ. (2561). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพิษณุโลก [ปริญญาศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยี
และการ สื่อสารศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เปรมศักดิ์ อาษากิจ. (2556). ตลาดผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลล้านนาภาคพายัพ.
- ภิเชก ชัยนิรันดร์. (2553). การตลาดแนวใหม่ผ่าน Social Media. ซีอีโอเคชั่น.
- ระวี แก้วสุกใส และ ชัยรัตน์ จุสปาโล. (2556). เครือข่ายสังคมออนไลน์: กรณีเฟสบุ๊ค (Facebook) กับ
การพัฒนาผู้เรียน. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 5(4), 197-215.
- สุพัทธา สุภาพ. (2540). สังคมวิทยา. ไทยวัฒนาพานิช.
- เอมิกา เหมมินทร์. (2556). พฤติกรรมการใช้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้เครือข่าย
สังคมออนไลน์ (social media) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์หลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.

Holloman, C. (2013). *The social media MBA*. John Wiley & Son.

White, C. M. (2012). *Social media, crisis communication, and emergency management*. Taylor & Francic Group.